

Medlems **NYTT**

nr 3 1997

Riksförbundet Finska Krigsbarn

FAMILJEN OSCAR NILSSON

HAR FÖRLÅNATS MEDALJEN
BENIGNITATIS HUMANAЕ
FINLANDIA MEMOR

SÅSOM BEVIS PÅ ERKÄNSLA
FÖR UPPOFFRANDE ARBETE
FÖR DE NÖDLIDANDE I FIN-
LAND ÅREN 1941-1946

HELSINGFORS, DECEMBER 1946

REPUBLIKENS PRESIDENT

J. Paasikivi

SOCIALMINISTER

Matti Jankhunen

Diplom och medalj som fosterföräldrarna fick från finska staten efter kriget. Detta är undertecknat av president Paasikivi, som ni kan se. Storleken är 37 x 24,5 cm. Ett 4-sidigt diplom på tjock kartong, undertecknat av president Risto Ryti sändes också till fosterföräldrarna 1944.

OCH ÖVER ALLA KRIGSBARN LYSTE MODER SOL

Årsmötet 26-27 april 1997 i Västerås

Över 80 gästande krigsbarn från Finland ingick bland de drygt 200 deltagarna i RFK:s årsmöte i Västerås i slutet av april. Evenemanget gick av stapeln på Hotel Edison i utkanten av Västerås.

EDISON ÄR EN KONFERENSANLÄGGNING som består av ett konglomerat av olika byggnader som inneslutits under ett jättestort glastak, och vars mitt utgör en enorm övertäckt atriumyta. Över allt detta lyste en intensiv vårsol från en absolut klar himmel.

DET VAR INLEDNINGSVIS många hälsningar och anföranden. **Raimo Berglund**, ordf i FKMS (Finska Krigsbarn i Mellansverige), och **Aune Karlsson**, ordf i RFK (Riksförbundet Finska Krigsbarn) var först i talarpulpeten. Därefter kom **landshövding Jan Rydh** och kommunalfullmäktiges ordf **Karin Jönsson**, som hälsade välkommen till Västmanland och Västerås. Högtidstal hölls av Riksförbundets första ordf och **hedersordf Eric Netz**, som gav en historisk återblick, varvid han pekade på statskuppen i Ryssland 1917 samt orsakerna till andra världskriget och krigsbarnseländet.

Finlands **ambassadör Heikki Talvitie** har varit mycket aktiv med att försvara sverige-finländarnas rättigheter här i Sverige. I sitt tal till de närvarande f d krigsbarnen betonade Talvitie vikten av ett enigt riksförbund och manade de ansvariga att se till helheten i stället för egoistiska utsvävningar och splittrande ambitioner. **Pertti Kavén**, ordf för Helsingforsnejdens Krigsbarn och förf till boken "70.000 små öden", berättade om planerna att starta ett finska krigsbarnens riksförbund i Finland. Samtidigt underströk Kavén betydelsen av nordiskt samarbete - verksamhetsmässigt och också beträffande krigsbarnsforskningen mellan länderna.

EFTER UNDERHÅLLNING m m kom det egentliga årsmötet igång under landshövding Jan Rydhs ordförandeskap. Styrelsens verksamhetsberättelse och räkenskaperna (med årets överskott kr 5.888:79) godkändes och styrelsen beviljades ansvarsfrihet. Efter avgående ordf Aune Karlsson valdes **Pirkko Ahlin, Karlstad, till ny ordförande**. Vid konstituerande styrelsesammanträde utsågs **Gunnel Johansson, Västerås, till sekreterare**. Pirkko Ahlins ambitioner är i första hand att göra Riksförbundet mera känt och utveckla samarbete mellan krigsbarnen i Danmark, Finland, Norge och Sverige.

FESTMIDDAGEN var i det närmaste överdådig med god mat och dryck och idel glada miner och stort gemyt. Nya kontakter knöts och gamla bekanskap befästes. Det vill säga allt var så positivt som det brukar vara när vi krigsbarn möts och festar till.

SÖNDAG MORGON fick vi höra docenten i Finlands historia **Aura Korppi-Tommola** berätta om "Barnens situation i Finland under krigsåren", varvid hon drog paralleller till krigsbarnen i Sverige samt manade till mera forskning inom detta ämnesområde.

Sveriges Riksarkiv stod för det sista föredraget, vari beskrevs arkivets krigsbarnsdokumentation. Krigsbarnen uppmanades sända in material och berättelser till Riksarkivet och vi uppmanades också att medverka i forskningsprojekt.

EFTER LUNCH och avslutning för vi alla hem, var och en till sitt. Själv fick jag tillfälle att följa med "Helsingforsbussen" som gjorde sight-seeing i Västerås med Eric Netz som ciceron. Därefter fortsatte turen genom det vackra Uppland inklusive Skokloster och Sigtuna till Stockholm, där jag avhoppade, mätt på möten och upplevelser.

Se det var en veckoslutsresa det!

Gunnar Sältin

Brev från ordföranden

Nyss hemkommen från Åbo-konferensen ska jag försöka sammanfatta vad den gångna sommaren, som faktiskt i skrivandes stund fortsätter, har inneburit.

För min personliga del har sommaren inneburit en rent fantastisk "söka-rötter-resa" till Finland. Nu har vi som var med på denna resa också fått en historia. Möjligen kommer i ett följande nummer en närmare redogörelse för detta.

Jag har också gjort ett första trevande försök att "återlära" mig det finska språket, genom en vistelse på Hanaholmens kurscentra i Helsingfors. Det var svårt, intensivt och jobbigt, men oerhört spännande. Ett litet mera utförligt reportage kommer så småningom.

I styrelsen försöker vi fortsätta arbetet med att nå en del av de mål som finns i våra stadgar. En ansökan om bidrag till bl.a. dokumentation är inlämnad. Jag vet att en del lokalavdelningar redan är i gång med att dokumentera våra erfarenheter. Vi vill gärna komma igång på allvar med detta viktiga arbete. Om vi får det bidrag vi ansökt om vill vi tillsätta en arbetsgrupp för detta ändamål. Du som har tid och intresse att arbeta med detta, hör av dig till någon i styrelsen. Vi i styrelsen har inte möjlighet att hinna med allting själva. Det ligger ju i allas vårt intresse att arbetet kommer i gång. Riksarkivet i Stockholm har redan lovat att hjälpa till när insamlandet av materialet är klart.

Redaktionen för Medlemsnytt har diskuterat tidningens innehåll. Eftersom tidningen förutom information innehåller många alster från våra medlemmar, tycker vi att tidningen bör ha ett mera passande namn. Ge oss förslag! Ring eller skriv! F.ö. söker vi flera bidrag. Förtrötts ej - era bidrag kommer så småningom in i MN (eller vad tidningen nu ska heta).

Det nordiska krigsbarnsseminariet i Åbo den 29 - 30 aug. var ett helt fantastiskt möte. Att få träffa "gamla" vänner och knyta nya kontakter betyder så mycket och ingår ju också som ett delmål i våra ambitioner. Läs mera om Åboträffen på annan plats i tidningen (eller i ett kommande nummer).

Hoppas att ni alla kunnat njuta av de ljuva sommarkvällar som vi haft denna fantastiska sommar. Låt oss hoppas att hösten blir vacker och att vi får inspiration till fortsatt arbete i lokalavdelningarna. Skicka gärna in era höstprogram så annonserar vi i tidningen. Jag önskar er lycka till inför höstens arbete och som sagt hör av er!

Pirkko

FINLANDS ÖDESÅR 1939-44

Finland sökte ej kriget men ondskans makter tvingade vårt land tvenne gånger in i skärseldens eldhav. Med sisu försvarade våra stridskrafter sig mot de över gränserna vällande fiendehorderna. Kom så "mellanfreden", kom ställningskriget. Till sist kom den enorma slutanstormningen den 9 juni - 44. De dödas och de sårades antal växte oroväckande. Reserverna närmast uttömda. Sammanbrottet syntes skrämmande nära. I sista ögonblicket lyckades våra förband med otroliga ansträngningar hejda fienden på Viborg-Kuparsaari-Taipale-linjen. Denna den sista försvarslinjen höll sedan till slutet. Utgången av vårt försvarskrig var klart avhängigt av det pågående världskrigets förlopp. Fredsvillkoren voro synnerligen hårda. Finland måste avstå vidsträckta landområden. Krigsskadeståndet per capita var det största bland förlorarstaterna. Städer och industrier voro skadade eller förstörda. Tyngsta offret var dock dessa nära 100000 döda samt tusentals invalider. Fäderneslandet var skändat men ej på knä. Friheten var räddad, så ock förtröstan och handlingskraften. Än skönjes bilder av sorg, hat och hopp i vårt sinne. Må dagens bok vara vittnesbörd för kommande släktleder samt även en gärd av tacksamhet till krigets offer, de stupade, invaliderna, den flyttade befolkningen. Vårt tack även till dessa många, som ägnade all sin kraft åt den gemensamma ansträngningen på slagfält eller hemmafront för

Finlands Frihet

Åke Appelgren

fyllde 85 år nu i maj. Medan han studerade till läkare kom kriget och avbröt hans studier. Han utnämndes till befälhavare på ett ambulanståg, som fraktade sårade från bland annat Karelska näset. Under åren 1942-43 hade Appelgren ansvar för tågtransporterna av tusentals barn via Torneå till Sverige.

Åke Appelgren

EN TÅGBEFÄLHAVARES MINNEN

Under vinterkriget var fiendens flygverksamhet livlig, speciellt i södra Finland. Flyglarm förekom rätt ofta men flyganfall blott några gånger. Lyckligtvis upplevde vi inget flyganfall när tåget var fullsatt med patienter utan blott under tomgång till basstationen. Med god tur klarade tåget sig utan större skador från luftens faror. Bucklor och småhål tillfogades här och där men tåget förblev vid full kapacitet för fortsatt tjänstgöring. Personskador förekom ej.

Bland civilbefolkningen förorsakade flyganfallen en mångfald personskador och dödsfall samt stor materiell förstörelse. Dylika illdåd kom jag att vara åsyna vittne till ett flertal gånger. Av dessa minnesbilder kan jag nämna förödelsen i Nyslott. Vi anlände dit vid midnatt. Mäktiga eldsvådor härjade till synes över hela staden. Hela trakten glimrade i de rödgula flammornas sken. Synen var överklig. Hur många offer blev lågornas rov? Vi var på genomresa, så vi hade varken lov eller skäl till att dröja kvar. Vi fortsatte alltså resan. På ett ställe i denna trakt var det stora bränder på ömse sidor av banan och mäktiga eldtungor svepte i den hårda blåsten vagnarnas väggar.

En annan upprörande syn upplevde jag en hård kölldag i Iidensalmi stad. Föregående dag hade staden utsatts för ett massivt flygbombardemang. Bland stadens vidsträckta trähusbebyggelse hade bränderna spritt sig över stora områden. Svarta ruiner spretade illavarslande mot bakgrunden av den vita snön. Offren i döda och sårade sades vara cirka 10% av stadens inneväningarantal. Staden verkade utdöd. Kanske de medtagna, arma människorna sov

Men frånsatt luftkrigets störningar förekom ibland problem, som jag var tvungen att taga ställning till omedelbart. Vid ett tillfälle var det nödvändigt att lämna vårt lok på en järnverksverkstad för kontrollbesiktning. Det enda tillhandsvarande lokomotivet var ett av Ukko-Pekka klassen, det största och tyngsta godstågloket. Strax därefter fick vi avgångsorder. Resan förflöt problemfritt tills vi kom till en bro över ett vattendrag. Tåget tvärstoppade med loket framför bron. Jag hoppade ut och rusade till loket. Besättningen nekade köra över bron, när lokets vikt så rejält översteg brons högsta tillåtna belastning. Vad kunde jag väl göra? Backa det långa tåget med loket sist och utan möjlighet att meddela stationen. Detta var emot alla förefintliga regler och sunt förnuft och skulle antagligen förorsaka kollision med stora skador. Alltså – raskt upp på loket och skenbart säker beordrade jag: "Nu kör vi, jag ansvarar." Långsamt smög sig Ukko-Pekka över bron dragande

tåget efter sig. När sedan den sista vagnen passerat bron och rullade på fast mark, andades jag ut. Vi klarade oss, tänkte jag lättad. Jag ville naturligtvis icke röja min osäkerhet i detta kritiska tvångsläge.

På en annan resa inträffade följande incidens. Tåget hade just inkommit till Elisenvaara station när flyglarmet hördes. Jag dröjde mig utomhus för att se om vårt tåg skulle klara sig. Efter en stund hörde och såg jag några bombare anfalla stationen. Det var rätt spännande att se bombserierna, tillsynes långsamt, singla mot oss. Bombarna verkade dock rätt oskickliga, enär endast någon enstaka bomb träffade bangårdens perifera område, resten föll i skogen. När planen försvunnit fortsatte tåget mot fronten. Jag märkte då att semaforen för bredvid liggande, dvs motkommande trafik, visade falsk (?) stoppsignal. Den var sannolikt trasig. När vårt tåg sedan tidigt följande morgon återkom fullastat med patienter till utkanten av Elisenvaara bangård, stannade tåget oväntat. Jag sprang snabbt till loket och frågade varför tåget stoppats. Lokföraren vägrade fortsätta, enär semaforen visade stoppsignal. Jag klev upp på loket och sade: "Nu kör vi, semaforen är bara sönder som den var redan igår på nerresan." Vi körde till stationen utan förhinder, banan var fri och semaforen ur funktion. Elisenvaaras viktiga bangård var vid detta skede utsatt för luftanfall kontinuerligt. Om vi hade blivit stående bakom semaforen, hade hundratals hjälplösa patienter vid nästa flyganfall sannolikt gått sin undergång till mötes.

Den 13 mars 1940 hade jag nyss tömt vår patientlast i Björneborg, när jag på stationen (klockan 12?) i radion råkade höra att Ryssland slutit fred med Finland och att vi måste avträda Karelen. Den känsla av fasa och ofärd jag då förnam minns jag ännu, men kan fortfarande icke exaktare definiera den affekt som grep mig så våldsamt. Omkring mig såg jag även många obekanta ansikten, där jag kunde skönja tecken på den bitterhet, det hat och den vanmakt vi alla kände. Jag hann ännu se de första flaggorna på halv stång, ett tecken på Finlands sorg. Jag gav blott order att påskynda förrådets komplettering. Bastubadet fick vi avstå från. Nu var det bråttom till Karelen. På väg österut nådde oss den exakta ordern om resans mål. Den natten sov jag åter avklädd i bädden. Jag sov tungt, då senaste tidens sömn reducerats kraftigt. Följande morgon väcktes jag tidigt, då en till tåget kommenderad underläkare anmälde sig till tjänsten. Han var mycket välkommen, speciellt när vi fortfarande hade ett tungt och forcerat arbete framför oss. Visserligen var det av annat slag och fastän det nu rädde fred. Karelens befolkning måste evakueras inom en given tidsrymd. Av lättförståeliga skäl var tiden för att organisera denna folkvandring obefintligt kort. Huvudsaken var att vi skyndade till Karelen och satsade alla krafter på att delta i räddningsarbetet; ett arbete där det icke spordes "hur mycket eller hur".

Jag förundrades verkligen hur dessa mängder barn, kvinnor och äldre män, som förlorat sitt allt, med jämnmod anpassade sig till alla svårigheter som köld, brådska och trängsel förorsakade. Ansträngningar och svårigheter bars tystlåtet tåligt, trots att ett knyte i näven och en okänd framtid var hela deras värld i detta nu. Jag måste nämna en sig djupt etsad minnesbild från dessa

resor. Jag såg en gammal gubbe, vars enda bagage på vägen till det avlägsna Lappland var vidpass ett halvdussin yxskaft. Detta var de ägodelar som han i uppbrottets hast fått med sig. Enligt order avlämnade jag honom med flera på en liten hållplats i trakten av Rovaniemi (i höjd med polcirkeln). Det var en mycket kall vinternatt. Mäktiga, sagolikt vackra norrskensflammor lyste upp nattmörkret, men det var en kall skönhet.

Den största mängden evakuerade per resa var några och tusen personer, som jag på något mystiskt vis lyckades pressa in i vagnarna. Mina minnesbilder från dessa transporter är deprimerande och i visst avseende jämförbara med lidandet som krigshandlingarnas direkta offer fick uthärda.

Transporterna minskade under vårens förlopp. I mitten av maj fick vi order att gå till Pasila järnvägsverkstad i Helsingfors för att demonteras. När jag återlämnade tågsättet till Finlands järnvägar kunde vi inte finna en enda vagn helt oskadd. Inventarierna magasinerades i en skola i Helsingfors. Till slut samlades vi på Helsingfors stations perrong. I tog ett gruppfoto. Jag tackade personalen för ett utomordentligt arbete. Vi tog farväl. Flertalet av personalen var karelare, utan egna civila kläder, utan hem eller familj. Skrudade i arméns mundering fick de gå ut och söka sin framtid. Själv kommenderades jag till Åland. Därifrån återvände jag till det civila samhället midsommartiden.

Första avsnittet i nr 2/97

Forts följer i nr 4/97

Sirkka Eriksson

Om potatis, kaffe och bomber i Tammerfors år 1942

En större mängd potatis i säckar hade råkat stå och blivit förfryst i ett lager. Vi fick meddelande i fabriken att alla får köpa 15 kilo av denna litet grand frusna potatis. Vi fick rådet att lägga potatisen i kallt vatten, när vi kokar den, så försvinner den karakteristiska söta smaken som frusen potatis har. Det blev potatisfest hemma. Vi hade just fått mjölkransonerna, och mamma rörde en tesked salt i en mugg mjölk. Det fungerade som sås. Något mjöl fanns inte i någon affär att köpa ens med kuponger.

Festen fortsätter. De anställda i fabriken där Urho arbetade fick köpa 1 kilo strömming. Alla fick ställa sig i kö i väntan på sin strömmingspåse. Men då började fabrikören tala långt och väl om hur hälsosamt strömming är, till och med ögonen innehåller vitaminer. Urho minns hur otåliga arbetarna blev, de ville ha strömmingspåsen – inte höra några tal, inte!

När nu det finska folkets älskade kaffe inte heller kunde innehålla sina 25 procent äkta kaffe längre, så blev det andra metoder att ta till, för kaffe måste man ha. Det tyckte särskilt kvinnorna. Kortkaffet, det ransonerade, var nu otillräckligt alldeles, innehöll korn, ärter, maskrosrötter. Fabrikerna annonserade att ville de ville köpa maskrosrötter, att göra "kaffe" av.

Folk hittade på nu att kålrötter och maskrosrötter malda och rostade tillsammans blev bra kaffe. Sysselsättningen i hemmen på kvällarna blev att man rostade kålrotsbitar i stekpannan, likaså maskrosbitar i små tärningar. Som söndagsnöje grävde man upp maskrosrötter. Alla dessa små tärningar maldes i kaffekvarn, som fanns i alla hemmen på den tiden.

Gissa om detta kaffefabricerande var jobbigt! Mamma och jag gav upp efter att två gånger ha försökt ta upp maskrosrötter med en spade. Dåligt resultat, de bara satt där som klistrade i jorden. Mamma sa: "Men vi har väl viktigare saker att göra än denna tidsödande kaffetillverkning, vilken tidsspillan! Aldrig mer! Om jag så aldrig får kaffe så är det inte hela världen, det kan man vara utan!" Detta utropade denna kaffemoster, min kära mamma.

Alla stadens grasmattor vid gatorna förvandlades nu till potatisland. Folk grävde själva, och snart fanns inte en enda meter gräs. På varenda tom yta växte potatis. Även vår pappa grävde ett potatisland åt oss längre bort mot

Björkskogen. Det räckte inte numera, det som odlades hos mormor åt oss. Det gick åt mycket potatis nu, när vi var stora alla och all annan mat var bristvara som antingen var slut i affärerna eller som det måste köas för, eller så var kupongerna slut.

Pappa präntade i oss och upprepade ofta hur viktigt det var att vi skyddade oss för *lufttrycket*, om vi inte skulle hinna till ett skyddsrum under flyglarm. När något faller blir det lufttryck, och när bomber faller blir det *jättemycket* lufttryck, förklarade han. "Ni ska genast lägga er raklång på marken om ett flygplan kommer eller om ni hör en vissling i luften. Då gör det inte ont och ni blir inte skadade."

Pappas ord kom väl till pass när han och Kauko, 11 år, en söndag gick och tittade till vårt potatisland. Pappa sa åt Kauko, att han går lite före och tittar efter om det finns mer jord, passande för att gräva en liten bit till. Han gick 10–12 meter före. Pappa tyckte sig höra buller, men det gick över. Han var på sin vakt, och larmet kom. Skogen var närmaste tänkbara skydd, men de hann ingenstans innan det hördes en vissling. "Ner" skrek pappa, och Kauko låg på marken ögonblickligen. De kom att ligga ifrån varandra alltså, och en bomb kom på Kaukos sida inte så långt från där han låg. Allt flög omkring, buskar, jord, men inte Kauko. Pappa hade några fasanfulla sekunder, de svåraste i hela kriget, talade han om en gång senare. Han stirrade på Kauko från sin plats, tänk om Kauko får panik och rusar upp, när han nu själv inte kan vara nära och hålla om honom. Och rop hördes inte för allt buller. Kauko hade till och med tagit korken mellan tänderna, en kork som vi alltid bar i fickan för att inte skada öronen. Han hade på något sätt haft sinnesnärvaro nog att ta korken ur fickan.

Efter några förskräckliga minuter kom faran över-signal. Pappa sa åt mamma på kvällen, att han undrade hur det blev med Kake-pojken? Kauko sa nämligen inte någonting på hela dagen. Det tog flera dagar innan han var som vanligt. Pappa pratade med honom om det sedan, men de båda var rädda långt efteråt.

FOTOSKÖRD FRÅN VÄSTERÅS

Överst t v Helena Hernberg, Helsingfors

Nedan t v Pertti Kavén

Överst t h fotograferar Mona Serenius, Stockholm...

... kanske Eric Netz i mitten

Nederst t h myser Birger Hansson, Stockholm

Birgitta Palmgren

EPILOG

*Sirenens hessa stämma tjöt
där nyss var fredlig ro,
en ovän dödens kula sköt
vid gränsens bro.*

*Jag var ett barn, min stad mitt hem
vid Finska vikens strand,
jag kivades och lekt med dem
som nu såg stridens brand.*

*Med barnets klara blick jag såg
min stad i vapendräkt,
och över varje panna låg
det allvar döden väckt.*

*I undran efter lekens slut
min tanke sökte svar,
från barnets värld sig trängde ut
mot det som svaret bar.*

*Jag var ett barn, min stad mig bjöd
att fatta vandringsstav,
och reskost utav krigets bröd
min stad till avsked gav.*

*Så blev mitt liv en vandringsfärd
till stad och by och land,
en rastplats blott, var varje härd
den ej min oro band.*

EFTERLYSNING

Du som har en far som heter/hette Arvid Saarimäki, i Finland, ombedes att ta kontakt med mig, din halv-syster. Du är troligen född före 1934. Du har två halvbröder i Tammerfors.

Skriven i juni 1966

Reste från Helsingfors 1941, 7 år gammal

Eila Hiekkala Persson

Leena Saarinen

**SEPARATIONSÅLDERNS BETY-
DELSE HOS EN GRUPP FINSKA
KRIGSBARN
- 50 ÅR EFTERÅT -**

*Sammanfattning av en uppsats pre-
senterad vid Enheten för Psykoterapi-
utbildning vid Lunds universitet, 1996.*

(Uppsatsen kan rekvideras från institutionen)

*Utgångspunkten för vår hypotes, dvs det
antagande vi ville pröva i vår undersök-
ning, var:*

*Att skiljas från sin familj är för ett barn en
omvälvande och traumatisk erfarenhet.
Enligt utvecklingspsykologiska teorier är
det olika upplevelser som kan ge olika
följdverkningar om barnet är så litet att
den egna identiteten ännu inte är utvecklad
och om förmågan att hålla kvar minnes-
bilder ännu inte kommit till stånd. Eller om
barnet har uppnått en utvecklingsnivå där
detta har etablerats.*

*Det omedvetna, det som inte är tillgängligt
för våra tankar, saknar tidsbegrepp. Det
borde alltså inte vara av avgörande bety-
delse om detta drama utspelades för ca 50
år sedan.*

Vår hypotes formulerades så här:

Gruppen där separationen skedde före 5 års
ålder skiljer sig från gruppen där separa-
tionen skedde efter 5 års ålder.

Vi tog kontakt med medlemmarna i
Skåneföreningen för finska krigsbarn och
bad om deras medverkan. 76% (53 perso-
ner) av de tillfrågade var villiga att delta.

Deltagarna ombads att svara på ett
frågeformulär som vi hade konstruerat.

Frågorna handlade om ankomsten till
Sverige, om barndomen och om den nuva-
rande situationen.

Deltagarna fick också besvara två stan-
dardiserade frågeformulär:

KASAM, känsla av sammanhang, ett for-
mulär som avser mäta psykiskt välbefin-
nande.

SCL, ett självskattningsformulär som av-
ser mäta aktuell psykisk belastning.

Vi intervjuade också 8 personer. Fyra
med ankomstålder över 5 år och fyra med
ankomstålder under 5 år. Intervjuerna hade
tre huvudtema: nationell identitet, separa-
tion och känslomässiga reaktioner.

Av frågeformuläret framgår:

Gruppen består av 40 kvinnor och 13 män,
födda mellan 1927 och 1944.

74% är gifta eller sammanboende.

79% har 2-3 barn.

34% har enbart obligatorisk skolgång.

23% har universitets- eller högskole-
utbildning.

Olika yrken är representerade, men
många arbetar inom vård- eller skolek-
torn. Förmodligen beroende på att gruppen
består av övervägande kvinnor.

Frågor om ankomsten:

44% var under 5 år då de skickades till
Sverige.

60% kom tillsammans med syskon men
bara 10% placerades i samma hem.

36% kom till barnhem eller sjukhus i
samband med ankomsten.

35% flyttades flera gånger mellan Sverige
och Finland.

25% fick byta familj i Sverige.

Frågor om barndomen:

På frågan om hur de mindes att de mädde
som barn, svarade

63% att de mädde som barn i allmänhet.
Övriga minns sömn- och matproblem,
rädsla och ensamhet.

58% uppger att man i den svenska familjen
talade om att barnet skulle återvända till
Finland.

69% talade inte med någon om funderingar
som rörde deras situation som krigsbarn.
Anledningen till detta tror man var t ex:

- jag var för liten;

- man skulle vara tacksam;
 - det hade inte varit snällt;
 - ingen brydde sig.
- 81% av barnen hade någon form av kontakt med sin finska familj. Det vanligaste var brevkontakt.
26% blev så småningom adopterade av sin svenska familj.

Frågor om nu-situationen:

På frågan om de tror att förflyttningen de var med om som barn påverkar dem psykiskt nu, svarar
23% ja, mycket;
55% ja, i vissa situationer.

57% tror att deras erfarenheter påverkat dem i deras **par-relationer**.

- Man uppper t ex
- är till lags;
 - osäker;
 - svårt att ställa krav;
 - behov att kontrollera.

80% tror att deras erfarenheter påverkat deras sätt att vara mot sina **egna barn**.

- Man uppper t ex
- överbeskyddande;
 - rädd att barnen skall mista mig;
 - ser dem som min enda riktiga familj.

23% har någon gång sökt **professionell hjälp** för psykiska besvär. På frågan om vad som varit dem till hjälp i livet kan svaren sammanföras i följande kategorier:

- familjen;
- religionen;
- djur och natur;
- konst och litteratur.

29-35% har **talat med någon** om sina erfarenheter som krigsbarn, med sin partner och/eller sina barn, med vänner och/eller arbetskamrater, med andra medlemmar i föreningen. De som inte talat med någon uppper att det beror på:

- det har varit mycket svårt;
- ingen har brytt sig;
- ingen förstår;
- har inte velat besvara någon;
- ger mig ångest och dåligt samvete;
- har inte behov av det.

Svaren på frågeformulären **KASAM** och **SCL** bearbetade vi statistiskt. Med statistisk signifikans menas att ett samband mellan två faktorer, eller en skillnad mellan grupper, inte kan ha tillkommit genom en slump. Enskilda personer kan naturligtvis avvika från mönstret.

Sambandet mellan ankomstålder och poäng på Kasam är statistiskt signifikant. Ju senare ankomstålder desto fler poäng. Man uppper sig må bättre ju äldre man var när man skickades till Sverige.

Sambandet mellan ankomstålder och poäng på SCL kan inte säkerställas statistiskt. Men tendensen går i samma riktning. Ju senare ankomstålder desto färre psykiska symptom, uppper man.

SCL kan delas upp i undergrupper.

a. Interpersonell känslighet visar statistiskt signifikant skillnad mellan grupperna. Gruppen med högre ankomstålder har färre symptom.

b. Aggressivitet, fobisk ångest och psykotism visar på skillnader som är nära statistisk signifikans. Gruppen med högre ankomstålder visar färre symptom.

Vår hypotes att grupperna skiljer sig åt kunde bekräftas. Bilden är entydig. Gruppen som var yngre än 5 år när de skildes från sin ursprungsfamilj uppper sig må sämre och uppgav fler psykiska symptom.

Intervjuerna innehöll så mycket att de är svåra att återge. Vi har också velat skydda intervjupersonernas integritet. Därför blir det brottstycken av de öden och de känslomässiga reaktioner vi mötte.

En till synes enkel fråga om **nationell identitet** visade sig vara både komplicerad och föränderlig. T ex en person som besvarar frågan på formuläret med att hon uppfattar sig som svensk, uttrycker i intervjun att hon egentligen aldrig konfronterats med möjligheten att vara finsk. Men svenskheten har börjat luckras upp. Hon har börjat lära sig finska och kan skriva till sina bröder i Finland. Hon känner sig rik och stolt.

En annan intervjuperson uttrycker sig så här: "Jag är svensk i Finland och finsk i Sverige. Fast utomlands är jag nog finsk."

Känslomässiga reaktioner. Gemensamt för intervjupersonerna var att man som barn skulle vara snäll, duktig, glad och tacksam. Att visa sig ledsen eller arg var oftast inte möjligt. Detta ledde till en känsla av inre ensamhet och barnen drog slutsatsen att man måste klara sig själv, en anpassningsstrategi som tycks leva kvar i vuxen ålder. Man håller ofta ett visst avstånd och släpper inte andra för nära.

De egna barnen har aktualiserat **separationsproblematiken** och ett vanligt svar är att man är ängslig och överbeskyddande gentemot de egna barnen.

Skuld känslor är vanligt förekommande. Både gentemot den finska familjen och fosterfamiljen.

Några uttrycker känslan att vara kränkt, särbehandlad och utanför.

Skapande verksamhet har för många varit till hjälp i hanterandet av känslor. Text att skriva, måla, olika sorters hantverk.

När vi jämförde de 4 intervjupersonerna med tidig ankomstålder och de 4 med senare ankomstålder förefaller det som om den äldre gruppen har mer kontakt med sina känslor, även om uttrycken för dem kontrolleras.

För den yngre gruppen verkar känslorna mer avstängda, skrämmande och hotar att bli överväldigande. Detta medför ett ökat kontrollbehov och/eller flyktbeteende.

Exempel ur intervjuerna med den yngre gruppen:

- Jag har alltid visat en annan sida än den jag egentligen känner. Det är så invant att jag känner inte hur jag mår. (Denna kvinna lider av fibromyalgi. Hon blev mycket förvånad när hennes läkare uppfattade henne som deprimerad.)

- Det innersta var mitt. Det tog jag inte fram. En stor svart känsla. Jag grät och kräktes.

- I bildterapi vägrade jag först. Orkade inte. Kunde inte. Till sist vågade jag, fick ångest och hyperventilerade. Visste inte vad jag skulle avslöja. Var rädd.

- När jag äntligen tillåter mig att bli arg är det så drastiskt. Jag blir rädd och ledsen.

- Jag gråter inte inför mina barn. Inte ensam heller. Men när jag ser andra gråta så gråter jag hejdlöst. Blir nästan förstörd.

- Vid avsked stänger jag av. Säger aldrig riktigt adjö. Går innan. Vågar inte fördjupa mig. Vet inte varför.

- När jag ser något på TV och det kan bli hemskt, befinner jag mig plötsligt i köket. Som om någon förde mig dit.

- Arg blir jag aldrig, det är fortfarande svårt. Det händer något om man blir arg. Något förändras.

Subjektivt upplevde vi att gruppen med lägre separationsålder gav en bild av att deras känslor ofta var ordlösa, kändes i kroppen. Det har förmodligen samband med deras tidiga trauma, då fanns det inte ord, bara starka känslor och upplevelser.

Vår ambition med undersökningen har inte varit att dra slutsatser om alla de krigsbarn som skickades till Sverige. Hur upplevelsen att skickas bort från sin familj har kunnat bearbetas och integreras i personligheten beror på många faktorer. Vilka människor de mötte, vilka överlevnadsstrategier de kunde skapa.

Att barnets ålder vid separationen är en viktig faktor, har vi med denna uppsats kunnat påvisa.

Ytligt sett ser vår undersökningsgrupp ut ungefär som andra personer i samma åldersgrupp, som är med i någon intresseförening. De genomsnittliga svaren på frågeformulären tyder inte på någon uttalad psykisk ohälsa. Men känsloladdningen finns där.

Vi vet ingenting om dem som inte är med i föreningen. Vi gissar att det är personer som

- inte känner till den;

- är sjuka eller socialt utslagna;

- inte har intresse eller behov av att identifiera sig med gruppen krigsbarn;

- eller där det är alltför känsloladdat.

Vi vill tacka alla som medverkat i vår undersökning och delat med sig av sina livserfarenheter.

Göta Kramer Edlund

MINNEN FRÅN VINDELNS FOLKHÖGSKOLA

Det var hösten 1939 som min syster Anna-Lisa och jag kom till Folkhögskolan för att inhämta kunskaper för framtida bruk. När vi kom på eftermiddagen var många redan där. Rummen på elevhemmet var upptagna och vi hänvisades till Tånga, där Lanthushållsskolan höll till under somrarna.

Tvåbäddsrummen var upptagna. Ett stort rum för fyra med tvåvånings-sängar fanns att tillgå och här måste vi stanna. Det dröjde inte länge förrän vi fick sällskap av Doris från Holmsund och Margareta (Kickan) från Obbola. Vi blev fyra i samma rum en hel vinter, men allt gick bra och vi blev de bästa vänner.

Tre flickor från Dorotea blev våra grannar i rummet intill. Det hände ibland att dörren fick vara öppen och vi sju kunde ha en trevlig pratstund om dagens händelser och annat. Dom fick matpaket från sina hem. Det var nybakat tunnbröd, smör, ost och annat, som förvarades i en bordslåda. Dom delade frikostigt med sej, vi fyra fick också vara med och smaka på godsakerna. Inte för att det var nödvändigt, vi fick både tillräcklig och bra mat på skolan.

Detta var lugnet före stormen. Finska vinterkriget utbröt och sen blev ingenting som förut, skolan skulle upplåtas för evakuerade finska barn.

Förberedelserna satte igång. Bönderna kom med hästskindor fulla med halm. Hela vävar oblekt lärft skänktes. Det syddes madrasser i mängder, som stoppades med halm.

Första tåget med evakuerade kom. Det vällde ut barn från vagnarna, trötta och gråtande, alla med en namnlapp runt halsen. En syn som ingen av oss som var där kan glömma.

Barnen måste badas och vägas, kontrollen var minutiös. Första kvällen saknades ett barn efter listorna. Efter mycket sökande hittades han av en av skolans lärare. När han uttröttad kom till sitt rum låg barnet sött sovande i hans säng.

Bäddar till alla blev ett problem. Vi flickor på Tånga packade ihop det nödvändigaste och lämnade våra sängar till trötta mammor. Vi hämtade var sin halmmadrass och flyttade ner till tvättstugan där vi fick ligga på golvet. Inte särdeles komfortabelt, men vi var unga och det blev mest skratt och skoj natten lång.

Lektionerna blev det si och så med. Ett stort källarutrymme blev en provisorisk skolsal. Där fanns en liten orgel, modell äldre. Det var nog ingen som trakterade den, men en dag kom en av de finska pojkarna, en välväxt, allvarlig femtonåring. Han gick fram till orgeln och med stor inlevelse spelade han: "Söner av ett folk som blött". Det var en bit av Finland, av de

söner som blött och dött på slagfälten. Jag skulle ha velat prata med honom, åtminstone säga att han spelade bra. Vi bor så nära, men våra språk är så olika att vi inte kan förstå varandra. Men denna gång behövdes inga ord, jag förstod honom så väl ändå.

De finska gästerna tunnades ut. För varje dag blev dom allt färre, dom spreds ut över landet till förut bestämda orter. Många barn hämtades av sina fosterföräldrar.

Gåvor kom i massor och mycket blev över. Uppe på vinden stod lårar med skor och kläder av många slag. Vi gick upp och tittade. Fina fruar hade gallrat ut sina för länge sen moderna kläder, men de finska kvinnorna ville inte ha dem. Där fanns skor med snörning och svängda klackar, livstycken, underkjolar med volanger och spetsar och mycket annat. Vi började prova och hade hjärtans roligt.

En dag var alla utslussade och ordningen började så småningom bli som förut. Friherrinnan Wrede, som varit den ledande kraften vid evakueringen, ställde till med en tack- och avskedsfest.

Vid skolårets slut var det tradition att ha en fest, som eleverna själva stod för. Dom som hade gåvan och modet fick tillfälle att visa upp sig. Lärarna blev föremål för kanske nog så vågade elakheter. Risken för represalier var liten så det gällde att passa på och det var ju bara på skoj.

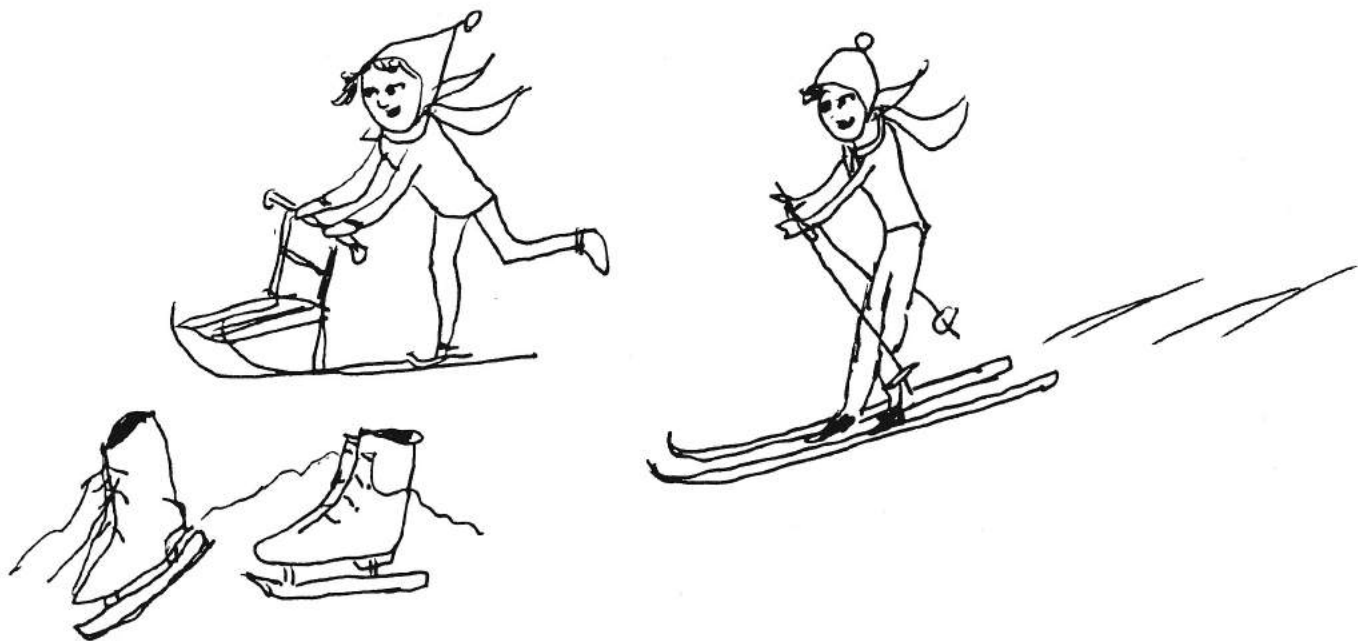
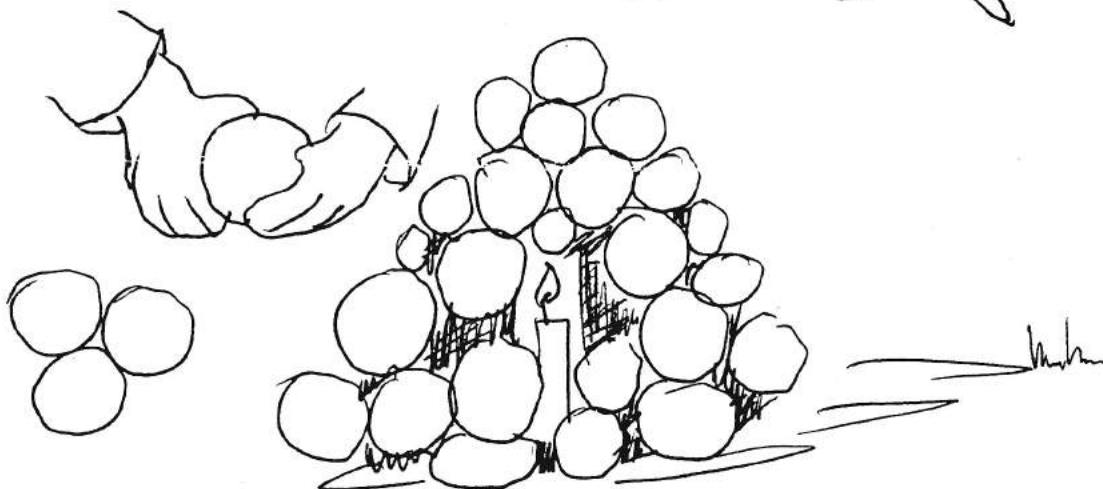
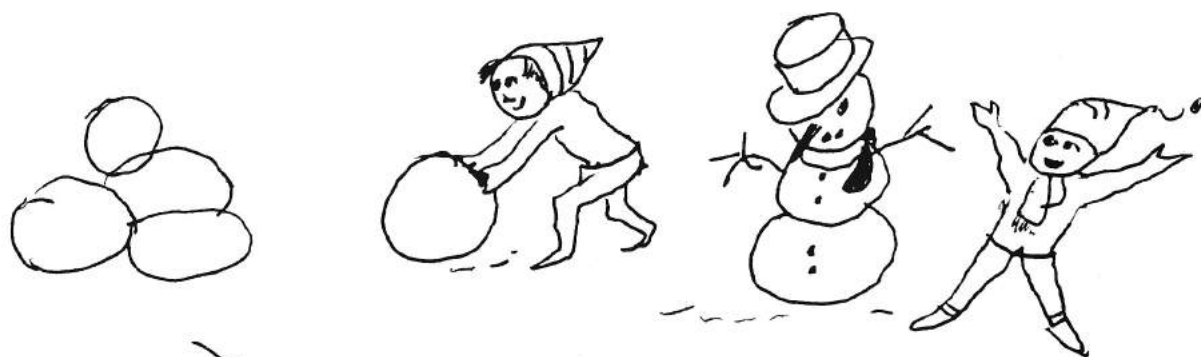
Sista kvällen tog Kickan och jag "en sväng på byn". Vi stötte ihop med ett par pojkar, som också varit elever och dom tyckte att vi skulle gå med hem och lyssna på några nya grammofonskivor. Vi tänkte inte på att titta på klockan. Vi tyckte att skolan var slut och därmed att passa tider. Nog blev vi snopna när ytterdörren på Tånga var stängd. Vi knackade på och blev insläppta och uppsträckta för att vi kom för sent. In i det sista skulle det vara ordning och reda för att skolans anseende inte skulle rubbas.

Dagen efter höll rektor Borelius avskedstal inför oss alla och sa bland annat: "Ni har gått miste om lektioner ni hade rätt att få, men ni har fått uppleva ett stycke historia."

Vi som varit på Vindelns Folkhögskola vintern 1939-40 lämnade den med minnen så annorlunda, som ingen tidigare.

Göta Kramer-Edlund, född i Sorsele, numera bosatt i Umeå.

Detta brev från Ulla Ström i Lund var tänkt att skickas till Tanzania som en beskrivning av nordisk vinter. Brevskrivaren är medlem i Lunds Esperantoklubb och brevet skrevs ursprungligen på esperanto till vänklubben i Tanzania. Avsändaren är finskt krigsbarn.

Ordet vinter betyder för mig idag kyla, mörker, dis, storm, svarta moln, halka. Då känns det fint med en varm, ljus, luftig bostad, att få kura ihop sig i en fätölj med en bra bok eller sitta och prata tillsammans med några vänner. Men så ibland som genom ett trollslag förvandlas allting. Solen tittar fram en frostnupen vinterdag. Det är lite snö på marken men bara lite grand, jorden är frusen så det är lätt att gå på den. Jag kastar mig i bilen och ger mig ut i naturen. Där finns alltid något intressant att iaktta en sådan dag; ett sträck vildgäss som drar fram över skyn på väg ut till havet för att finna något att äta, en flock hjortar som tysta iakttar mig innan de snabbt skuttar iväg in i skogen, en liten fågel som kvittrar nånstans högt uppe i ett träd. Ibland kan det vara svårt att lokalisera honom. Och så solen, solen som livar upp mig och väcker en stark känsla av glädje och välbefinnande. Glömda är alla grävadersdagar. Och det känns att våren är i antågande.

När jag var barn var mina vintrar lite annorlunda. Jag bodde då i Finland, ett grannland till Sverige. Och då var det mycket snö på vintern. Om det var kring 0 grader eller lite över så kunde man krama ihop snön till små bollar och kasta på varandra. Vi byggde också snögubbar. Då gjorde man först en liten boll och rullade den runt runt i snön så den blev allt större. Så gjorde man en till som var lite mindre och placerade den på den första och så en till som var allra minst och som placerades överst. Det blev snögubbens huvud. Så brukade vi klä riktiga kläder på den; mössa och halsduk och sätta en morot till näsa och kolstycken eller stenar till ögon. Vi gjorde också snölyktor. Vi rullade många små snöbollar och byggde upp dem nästan som en pyramid men med ett hål längst upp. Så tände vi ett ljus och satte inne i lyktan. På kvällen lyste det så fint genom de små mellanrummen mellan bollarna. Vi brukade också kasta oss ner i snön och dra med armarna upp och ner i snön. Det blev ett avtryck i snön och vi lätsades att vi var änglar för när man drog med armarna upp och ner blev det som änglavingar i snön.

När det är mycket snö på marken tar man sig fram med olika hjälpmedel, för det är tungt att pulsa i djup snö. När jag var barn och vi skulle hälsa på hemma hos min pappas släktingar så åkte vi sparkstötting på isen till den ö där pappas släktingar bodde. Pappa och mamma hade varsin sparkstötting och jag och min syster fick sitta fram på sparkstöttingen väl påpälsade för det var ofta kallt, ibland 30 minusgrader. Vi åkte också skidor och skridsko men det gjorde vi mest för att det var roligt, inte för att ta oss fram. Så ibland brukade bönder komma förbi där vi bodde. Dom körde med häst och släde. Då brukade vi få åka med en bit och fick sitta med i släden i höet som fanns i både för att sitta i men som också var hästens proviant. Sen fick vi oftast gå tillbaka hem om det inte råkade komma en annan skjuts på väg in till stan.

År 1942 skickades jag och min syster till Sverige för att Finland var i krig med Sovjetunionen. Det var mycket kallt den vintern och båten som vi åkte med frös fast i isen. Det tog en hel vecka innan vi kom loss ur isen och det var en svår tid med oro för att vi kunde bli bombade. Men vi klarade ju oss. Det är emellertid en helt annan historia.

**NÄSTA MANUSSTOPP DEN 15 NOVEMBER
SKICKA BILDER(!) OCH BIDRAG TILL
AUNE KARLSSON**

Adress: Törnrosavägen 5, 771 55 Ludvika

Tel: 0240-15407

SISTA CHANSEN

**Med lapp om halsen och
Lappu kaulassa**

försvinner nu från bokhandeln.

Vi har kvar ett begränsat antal böcker som du har chansen att köpa till makalöst lågt pris - 39 kronor styck (+11 kronor för exp kostnader). Köper du flera, ring 042-284810 för rabatt.

Passa på! Förse dig själv, dina barn och dina vänner med boken om Världens största barnflyttning - boken om oss!

Sätt in 50 kronor på postgirokonto 54 74 00-2 (InterTerras AB) och skriv ditt namn och adress på talongen. Plus vilket språk du föredrar. Så skickar vi boken omedelbart.

Annu och Matti Liikkanen

NYTT FRÅN LOKALFÖRENINGARNA

De danska finnebörnens årsmöte i Korsör.

Reseberättelse från besöket i Danmark 14 och 15 juni 1997.

Vi flög från Västerås i ösregn och fick cirkla över Helsingborg i en halvtimme innan vi kunde landa på Kastrup, som hade problem med markdimma. Efter lite vilsekörning med hyrbilen kom vi ganska snart till Korsör, där vi fick leta ett tag innan vi kom rätt.

Väl framme på Svanegården blev vi genast mötta av "Det danske smil". Både vädergudarna och våra danska vänner omgav oss med mycket värme.

Svanegården är ett vandrarhem med fullständiga rättigheter. Där kunde man köpa både öl och vin. (Kanske ännu starkare varor, men det såg jag aldrig att någon drack)

Rummen, som var mycket stora, var försedda med dusch och WC. Vi hade inte egna lakan med oss från Sverige, men det var inga problem att hyra.

Vi var 7 svenskar: 2 från Mellansverige, 3 från Trestad och 2 från Skåne. Allt som allt var vi ca 90 personer som alla pratade på samma gång. Typiskt när finska krigsbarn träffas.

Vi började dagen med lunchbuffé, med mycket mat och mycket god mat. Efter maten blev det en invigning med tal, flagghissning och musik av Korsör Garden (en ungdomsorkester). (I värmen svimmade en av musikanterna).

Därefter åkte vi alla i två bussar till Antvorskov Kaserne, där "finnarna" hade sitt årsmöte i en lokal medan vi andra "danskarna" (dvs de som var gifta med "finnebörn" och andra gäster) fick trösta oss med kaffe och stora wienerbröd och mycket prat i en annan lokal.

Därefter var det meningen att vi skulle göra ett studiebesök på kasernen, men något hade strulat så det blev inget av med det. Däremot berättade vår förträfflige kapten mycket trevligt om förläggningen.

Nu hade vi alla svettats i många timmar så det passade bra med ett litet uppehåll för dusch och omklädning före supén.

Sedan var det bara att ge sig ut värmen och sorlet igen. Maten var god, vinet var gott och alla var på gott humör.

Om någon kände för att hålla ett tal fick han/hon prata i högst 4 minuter. Det var några som talade och så gjorde även Bengt, som dessutom som en hälsning från Mellansverige delade ut våra fina pins, vilka blev mycket uppskattade.

Efter Bengts lilla anförande fick efterkommande talare bara 3 minuter vardera bestämde vår värd som var en riktig spjuver.

Uppriktigt sagt tror jag inte någon hade koll på tiden för stämningen var på höjdpunkt.

Efter maten kom orkestern (2 man starkt) och spelade upp till dans i ett angränsande rum. Nu blev det både dans, sång och prat.

Alla pratade!

Klockan tolv orkade jag inte mer, men Bengt satt kvar och fick "finnebörnen" att prata av sig.

Föreståndaren för vandrarhemmet orkade inte vänta ut Bengt och Co utan tyckte att gästerna nog kunde släcka själva innan de gick och la sig. Och så gick han hem till sig.

Efter frukosten nästa dag åkte vi till Stora Bältbron och tittade på utställningen där. Vi kunde konstatera att bron behövde ett år till innan den var helt körklar. Vi hade blivit inbjudna till ett par, som hade sitt "sommarresidens" i närheten, att äta lunch tillsammans med dem.

Därför åkte vi iväg strax före avslutningen av mötet.

Men dessförinnan gick vi runt och uppmuntrade folk till att komma och besöka oss i Sverige.

Vi fick en trevlig söndagseftermiddag ihop med våra nyvunna danska vänner (Laimi och Henning) innan det var dags för oss att resa hem.

Hela arrangemanget var en mans (Erkki) verk. Mycket imponerande!

Han måste ha lagt ner otroligt med tid för att få allt plats.

Tyvärr fick vi aldrig hela hans namn så vi kunde inte skicka ett tackkort till honom personligen, men vi har skickat ett till ordförande i föreningen.

Skrivet av Eva Johansson som reste tillsammans med Bengt.

VYKORT

à 5 kr/st eller 20 kr/5 st

kan beställas hos:

Pirkko Ahlin
John Ericssonsgatan 55
652 19 Karlstad
Tel. 054-158638

NYTT FRÅN LOKALFÖRENINGARNA

Resebrev från Seminariet i Åbo 29-30/8 -97

Krigsbarn från hela Sverige var representerade i Åbo
29-30/8 -97

C.a 200 st deltog i seminariet därav ett 50-tal från
Sverige.

26 personer hade anslutit sig till en gruppresa som
Mellansverige ordnade.

Vi träffades på Viking-terminalen torsdag 28/8 och reste
till Åbo med nattfärjan.

När vi kom till Åbo var det inregistrering och hotellbokn.
på Marina Palace som första punkt.

Därefter var det välkomstkaffe och många glada utrop
och igenkännande leenden när vi träffade kamrater som vi
träffat förut.

Klockan 12.30 startade konferensen och som alla sådana
här tillställningar har man ett mål, att hålla tiderna.
Del avlöpte relativt frikiosfritt med undantag av att en punkt
fick strykas ur programmet för tiden räckte inte till.
Det mesta som sades översattes till svenska, men ibland
blev talarna ivriga och glömde att översätta vilket resulterade
i att de som inte behärskade finskan fick sitta och fundera
över vad som sades. En punkt som inte vi ville skulle
strykas ur programmet var när Rea Renvall plus 4st andra
barnskötare skulle berätta om deras uppgift under kriget.
Dessa "pantertanter" hade nu uppnått en aktningsvärld ålder
men ända pigga och alerta, mindes episoder som hände
under transporter till Sverige.

På kvällen avåts en underbar supé. Entrubadur underhöll
oss med sång och vi fick även medverka i allsång.

Dag 2 började med en gudstjänst i ortodoxa kyrkan som blev
en upplevelse för många av oss.

Efter kyrkobesöket blev det lättlunch och sedan avslutades
seminariet av Åboföreningens ordf., som tackade för
visat intresse.

På e.m besökte vi en skola som utbildar kockar och servitriser
och dom hade gjort i ordning en kristidsmiddag.

det blev många "Javist detta hade vi ju på bordet hemma"

Båda dagarna i Åbo var riktigt varma och gott nästan för
bra för att vara i andra halvan av augusti.

Kl 19.00 skildes i åt och vi från Sverige startade hemfärden
med många trevliga minnen från dagarna i Åbo i bagaget.

Gunnel Johansson
Krigsbarn i Mellansverige.

Finska Krigsbarn i Mellansverige Medlemsträff i Österbybruk

Värdepåret Lauri och Marjatta hade inbjudit oss den 7/6-97. Klockan 10.00 träffades vi hos värdepåret, när alla var på plats åkte vi för att se Vallonbruket. Guiden var inte där så vi gick på egen hand. Vi hade ju Rigmor Wiskari som kunde berätta, hon hade vuxit upp i Österbybruk. Efter lite trassel fick vi se Bruno Liljefors ateljé. En tavelutställning i Ånghammaren avslutade det hela.

Efter detta blev vi inbjudna till Lauri med fru på en lättare lunch, vilken bestod av Laxsoppa med efterföljande kaffe och tårta. Heder åt Marjatta och hennes kokkonst.

När lunchen var avklarad var det dags för nästa studiebesök, Dannemora gruva, en mycket intressant upplevelse och en guide som kunde sin sak och talade tydligt och klart. Detta besök fängslade oss i en timmes tid.

När vi hade klarat av detta besök var vi beredda på hemfärd, men vår värd bjöd in oss till sin trädgård på eftermiddagskaffe och sillmacka. Sedan tog vi adjö av fam. Laine.

Efter detta blev det ett besök hos Raili och Roland Wall på deras sommarställe. Vi hade picknick med oss, så vi invaderade deras trädgårdsmöbler och åt upp medhavd matsäck. Roland äger ett flygplan, hade tiden räckt till så hade vi kunnat få oss en flygtur.

Mätta och belåtna styrde vi kosan hemåt. Vi kunde konstatera att dagen varit mycket lyckad och vädret var det bästa under hela våren. Vi var 14 nöjda deltagare på den här utflykten.

Gunnel

GÖTEBORGSFÖRENINGEN
FINSKA KRIGSBARN
c/o Kai Rosnell
Anekdotg. 3
422 41 Hisings Backa
Tel 031 - 51 25 52

Augusti 1

MEDLEMMAR, ANHÖRIGA OCH INTRESSERADE

Efter en fantastisk sommar är det dags för andra halvåret och lite föreningsaktiviteter igen. Som framgått av ett cirkulärbrev från RFK har vårt planerade krigsbarnsseminarium i Kungälv i oktober inställts. I stället arrangerar vi i samarbete med Trestad-föreningen nästa års Riksmöte. Boka därför redan nu in helgen **9-10 maj 1998** i din almanacka. Då träffas vi på Nordiska Folkhögskolan i Kungälv.

Höstens program inleds

Onsdag 17 september kl 18.30, Storstugan, Gamlestadens Medborgarhus.

Under samlingsrubriken "Ett gott liv - ändå" blir det berättelser av krigsbarn. Seppo Wuori, numera länspolismästare i Jönköping, har lovat komma, liksom Lars Åberg, f d chef för tullkriminalen i Göteborg. Det finns plats för fler intressanta berättelser.

Onsdag 5 november kl 18.30, Gamlestadens Medborgarhus, samlas vi under rubriken "Skapande som livskvalitet". Jouko Markkanen har lovat samla några konstnärer med finsk anknytning till oss.

Söndag 7 december firas Finlands 80-årsjubileum som självständig stat. Plats: Artisten (bakom Götaplatsen). Programmet är ännu inte fastställt, tid någon gång mellan kl 15 och 19.

Samarbetet med Karelska Föreningen fortsätter.

Pentti Käppi håller i **Sångaftnarna** då vi går igenom den rika finska sångskatten. Start **söndag 7 september kl 15**, därefter **söndagarna 28 september, 19 oktober, 9 och 30 november kl 15**. Adress Tättingegatan 16, spårväghållplats Nya Varvet.

Söndag 14 december äter vi julbord på Karelska Föreningen, kl 13 eller kl 16. Priset: inte över 150 kr. Anmälan i förväg per tel 29 80 51, eller 29 40 24 (Kirsti).

Jag vill också påminna om en höstträff i Karlstad **lördag 20 september**. Föreningen i Mellansverige arrangerar sammankomsten, som börjar kl 16.30 med eftermiddagskaffe i Gjuteriet, Verkstadsgatan 1, Karlstad. Därefter följer en ny teaterpjäs "Månskensbarnet" (av Kim Procopé), kl 17.30. Folkteatergruppen "Järnet" spelar.

Efteråt blir det samkväm med måltid på samma ställe, allt till en kostnad av cirka 150 kr. Mer information om detta kan du få av Pirkko Ahlin, 054 - 15 86 38. **Anmäl till henne senast 15 sept.**

Det går minst en bil från Göteborg med möjlighet till samåkning.

Finns det intresse för en ny samtalsgrupp? Hör av dig!

Med en önskan om en lagom behaglig höst för oss alla.

För styrelsen

Kai Rosnell

ordf.

Namn och adresser till lokalföreningar i Sverige, Finland och Danmark

Göteborgsföreningen Finska Krigsbarn c/o Kaj Rosnell	Anekdotgatan 3, 422 41 Hisings Backa	031-512552
Föreningen Finska Krigsbarn i Norr (ej ansluten till Riksförbundet)		
Ordf Maija-Liisa Hedgren	Älvgvägen 61, 891 43 Ömsköldsvik	0660-42131
Stockholmsföreningen Finska Krigsbarn		
Ordf Marjaana Hansson	Flintbacken 8 4tr, 118 42 Stockholm	08-842213
Trestadsföreningen Finska Krigsbarn		
Ordf Raimo Lundgren	Ekholmsgatan 14, 461 39 Trollhättan	0520-481859
Skåneföreningen Finska Krigsbarn		
Ordf Kostti Markkanen	Ribetuatorp, 297 94 Degerberga	
Föreningen Finska Krigsbarn i Mellansverige		
Ordf Raimo Berglund	Välljärmsgatan 240, 724 73 Västerås	021-354507
Lokalföreningen Finska Krigsbarn Gävle-Dala		
Ordf Eila Damm	Råbackavägen 6, 810 10 Torsåker	0290-85109
Finska Krigsbarn Vätternbygden (ej ansluten till Riksförbundet)		
Ordf Väinö Bistsjö	Box 115, 520 40 Floby	0515-41223

Suomalaislapset Tanskassa-yhdistys, "Finnebarn i Danmark"		
Ordf Kaj J Schmidt	P A Madvigsvej 17, DK-6100 Haderslev, Danmark	
Kemin Seudun Sotalapset		
Ordf Olavi Aaltonen	Kankaantie 4, SF-94830 Kemi, Finland	009358-9698-221370
Helsingforsnejdens Krigsbarn		
Ordf Pertti Kavén	Kaartotie 27, SF-04430 Järvenpää	009358-90-2711402
Lahtiföreningen, Lahden Seudun Sotalapset		
Ordf Teuvo Halme	Puotinkatu 2 C 21, SF-15700 Lahti	009358-918-7531361
Föreningen i Mellersta Finland		
Ordf Pauli Lampinen	Kauppakatu 12 B 45, SF-40100 Jyväskylä	
Björneborgsföreningen, Porin Sotalapset		
Ordf Jaakko Nurmi	Olkitie 10, SF-28360 Pori	009358-939-6350717
Österbottens Krigsbarnsförening		
Ordf Rita Lahti	Tegelbruksgatan 23 B, SF-65100 Vasa	009358-6-3122875
Villmansstrandföreningen		
Ordf Pekka Koskimies	Niemikatu 4 B, SF-53920 Lappeenranta	
Pieksämäkiföreningen		
Ordf Risto Vasara	Viertolantie 6, SF-76850 Naarajärvi	
Uleåborgföreningen		
Ordf Pekka Parpala	Koskitie 15 A 1, SF-90500 Oulu	

TIDIGARE NUMMER AV MN

à 5 kr/st

kan beställas hos:

Aune Karlsson
Törnrosavägen 5
771 55 Ludvika
Tel. 0240-15407

Avs: RFK
c/o Aune Karlsson
Törnrosavägen 5
771 55 Ludvika

Ludvika 3
Porto betalt
F 100

Tut
Aivi Melinberg
Vrikgränd 3 D
783 31 Säter

RFK:s s

Pirkko Ahlin, ordförande	Årsgatan 55, 652 19 Karlstad	054-158638
Raimo Lundgren	Årsgatan 1 C, 461 43 Trollhättan	0520-481859
Gunnel Johansson, sekreterare	Årsgatan 55 Västerås	021-22058
Marjaana Hansson	Årsgatan 8 42 Stockholm	08-842213
Marja Hellstenius	Årsgatan 1 J Säter	0247-34649
Pentti Käppi	Årsgatan 1 R Lunda	031-291688
Kosti Markkanen	Årsgatan 1 R 1998-08-29	044-352077
Kassör		
Gunnel Nordström, kassör	Fajansvägen 102, 238 40 Oxie	040-545696
Revisorer		
Birger Hansson	Flintbacken 8 4tr, 1167830400 Stockholm	08-842213
Reino Heino	Sanderängsgatan 34, 238 40 Sandviken	026-250319
Valberedning för 1998		
Aune Karlsson, sammankallande	Törnrosavägen 5, 771 55 Ludvika	0240-15407
Ella Johansson	Ålegårdsgatan 201, 431 50 Mölndal	031-276081
Gunnar Sältin	Odengatan 47 IV, 113 51 Stockholm	08-6731869
Edith Juhlin	N Floragatan 29 A, 72461 Västerås	021-143131
Gunnel Nordström	Fajansvägen 102, 238 40 Oxie	040-545696

Redaktionen

Pirkko Ahlin, ansv. utg.
Aune Karlsson, redaktör, adress ovan, tel. 0240-15407
Marjatta Balgård, layout, Nydalav 4 D, 903 38 Umeå
Kai Rosnell, Anekdotv 3, 422 41 Hisings-Backa
Gunnar Sältin, Odengatan 47 IV, 113 51 Stockholm

Prenumerera på NM. Kostar bara 40:- kr och vad får du för det? Jo, mängder av berättelser att läsa och information från hela Norden. RFK:s pg är 42 45 497-5.